

ΙΟΥΛΙΟΣ 2012

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ:

Οινοποιείο στη Σαντορίνη με δυνατότητα
κατοίκησης και παρακολούθησης της διαδικασίας
παραγωγής.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ-ANNA ΚΑΨΙΜΑΛΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΑΣΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΑ-ANNA ΚΑΨΙΜΑΛΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΑΣΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.α.Επιλογή ευρύτερης περιοχής τοποθέτησης οινοποιείου

β.Ανάλυση του νησιού της Σαντορίνης

2.α.Επιλογή οικοπέδου

β.Χάρτης οικοπέδου

3.Διαδικασία παραγωγής οίνου

4.Κτιριολογικό πρόγραμμα οινοποιείου

5.Ανάλυση συνθετικής ιδέας

6.Σχέδια

α.Τοπογραφικό οικοπέδου

β.Κατά μήκος τομές κτιρίου

γ.ι. Κάτοψη στάθμης δεξαμενών

ii.Κάτοψη στάθμης κάναβας και χώρου γευσιγνωσίας

δ.ι. Βόρεια όψη

ii.Νότια όψη

iii.Βορειοανατολική όψη

7.Τοποθέτηση οινοποιείου στο οικόπεδο

8.Διαδρομή στο οινοποιείο

9.Φωτογραφίες προπλάσματος

1.α. ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΤΑ 4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Αφορμή για την επιλογή του νησιού της Σαντορίνης ως περιοχή τοποθέτησης του κτιρίου του οινοποιείου αποτέλεσε το γεγονός ότι το αμπέλι και η παραγωγή κρασιού είναι στοιχεία που την χαρακτηρίζουν στο πέρασμα των χρόνων. Την επιλογή αυτή ενίσχυσαν τα χρόνια, όπου έζησα στο νησί και οι εικόνες που έχω αποκομίσει.

Στη Σαντορίνη εντοπίζονται τέσσερα χαρακτηριστικά, το τοπίο της, η αρχιτεκτονική της, ο τουρισμός και η παραγωγή κρασιού.

ΤΟΠΙΟ

Ως αναφορά το τοπίο της Σαντορίνης έχει προκύψει από την δράση του ηφαιστείου της. Το νησί διακρίνεται σε δύο ζώνες, στην ζώνη της καλντέρας και στο υπόλοιπο κομμάτι, ανατολικά αυτής. Η καλντέρα χαρακτηρίζεται για τα απότομα γκρεμνά της και την έντονη κατακορυφότητα, σε αντίθεση με το υπόλοιπο κομμάτι που είναι πεδινό, άνυδρο, και ήπιο σε κλίση.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Το κυριότερο χαρακτηριστικό της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής του νησιού αποτελούν τα υπόσκαφα κτίσματα. Κατασκευάζονται στα εσωτερικά των γκρεμνών, όντας στο εσωτερικό τους θολωτά. Για τους πρώτους κατοίκους αποτελούσαν ένα τρόπο εξοικονόμησης γης, καθώς διατηρούσαν ανέπαφα τα επίπεδα μέρη του νησιού, προκειμένου να υπάρχει χώρος για την καλλιέργεια των τοπικών προϊόντων.

1.

2.

εικόνα 1: καλντέρα Σαντορίνης
εικόνα 2: τυπικό υπόσκαφο σπίτι

3.

εικόνα 3: αμπελοκαλλιέργεια
εικόνα 4: ηλιοβασίλεμα στην Οία

4.

ΑΜΠΕΛΙΑ

Το αμπέλι στη Σαντορίνη εμφανίζεται από αρχαιοτάτων χρόνων. Έχει διάρκεια ζωής 85-300 χρόνια. Τοποθετείται χαμηλά στο έδαφος προκειμένου να απορροφά το βρόχινο νερό και την υγρασία του χώματος, καθώς η Σαντορίνη είναι ένα ιδιαίτερα ξηρό μέρος. Η κυκλική μορφή του, από την οποία πέρνει και το όνομά του, 'κουλούρα', γίνεται προκειμένου να προστατευθεί ο καρπός από τους δυνατούς αέρηδες του νησιού. Ο τρύγος διαρκεί από τέλη Ιουλίου μέχρι τέλη Αυγούστου.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός, τα τελευταία χρόνια αυξάνεται όλο και περισσότερο. Η πλειονότητα των ενεργά οικονομικά κατοίκων του νησιού ασχολείται με τουριστικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία το 2004 το 60% των κατοίκων είχαν ως κύρια ενασχόληση τον τουρισμό και το 83% των επιχειρήσεων ήταν τουριστικές. Από το 1991 έως και το 2004 έχει παρατηρηθεί μείωση της παραγωγής κρασιού από το 7.5% στο 5%, με τον τουρισμό να επικρατεί αισθητά.

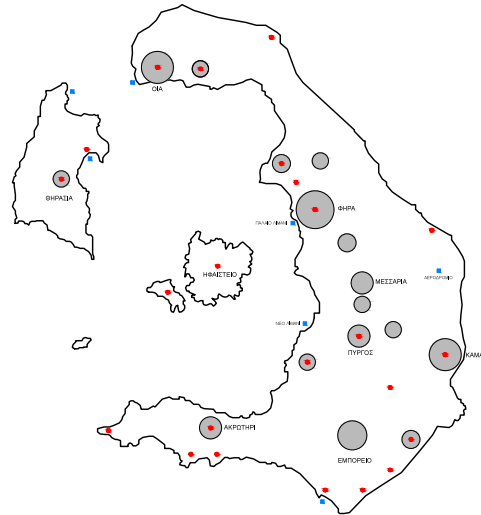
Μέσα από την ανάλυση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών προκύπτει ότι αναγκαία είναι η ενίσχυση και ενδυνάμωση των αμπελοκαλλιέργειών, με σκοπό να ανακάμψει η παραγωγή του κρασιού. Με την εργασία αυτή, και με τον σχεδιασμό ενός πρότυπου οινοποιείου, με δυνατότητα επισκεψιμότητας, επιδιώκεται η παραπάνω παραδοχή. Το αμπέλι, αποτελεί ένα δυνατό τομέα της οικονομίας της Σαντορίνης και η κοινή πορεία του με τον τουρισμό θα μπορούσε να αποδειχτεί ωφέλιμη. Το συγκεκριμένο οινοποιείο, πέρα από την προώθηση της σύγχρονης οινοποίησης του νησιού, δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει από κοντά τη διαδικασία παραγωγής κρασιού, στον ίδιο τον τόπο, όπου παράγεται.

1.β.ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

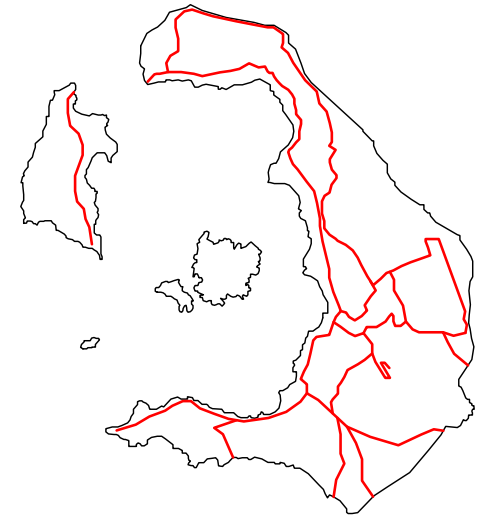
ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

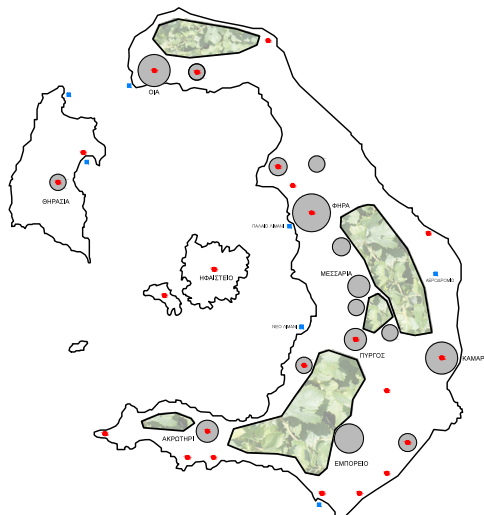
1.

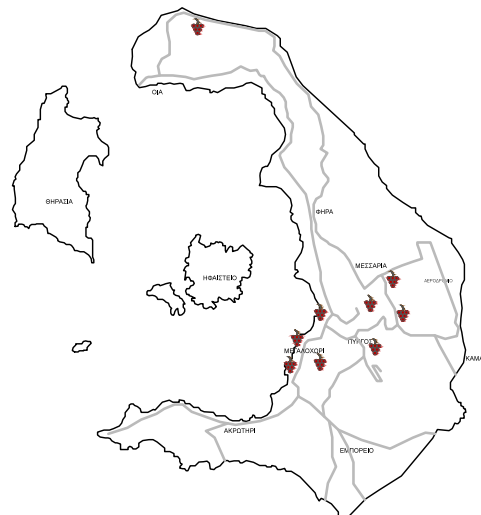
2.

3.

4.

5.

- 1.διάγραμμα μορφολογίας του νησιού
- 2.διάγραμμα με οικισμούς, σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος, προσβάσεις
- 3.διάγραμμα οδικού δικτύου του νησιού
- 4.διάγραμμα χαρακτηριστικών αμπελοκαλλιιεργειών
- 5.διάγραμμα με τα οινοποιεία της Σαντορίνης

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

1. Η περιοχή επέμβασης, (σύμφωνα με διαγρ.1), ανήκει στην ήπια πλευρά του νησιού, όπου βρίσκονται και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

2. Η περιοχή (σύμφωνα με διαγρ.2), περικλείεται από τρεις σημαντικούς οικισμούς του νησιού, τον Πύργο, το Μεγαλοχώρι και το Εμπορείο.

3. Το οδικό δίκτυο της Σαντορίνης (διαγρ.3) διέρχεται από το εσωτερικό της περιοχής.

4. Η περιοχή αποτελεί τον πιο χαρακτηριστικό αμπελώνα του νησιού, (διαγρ.4).

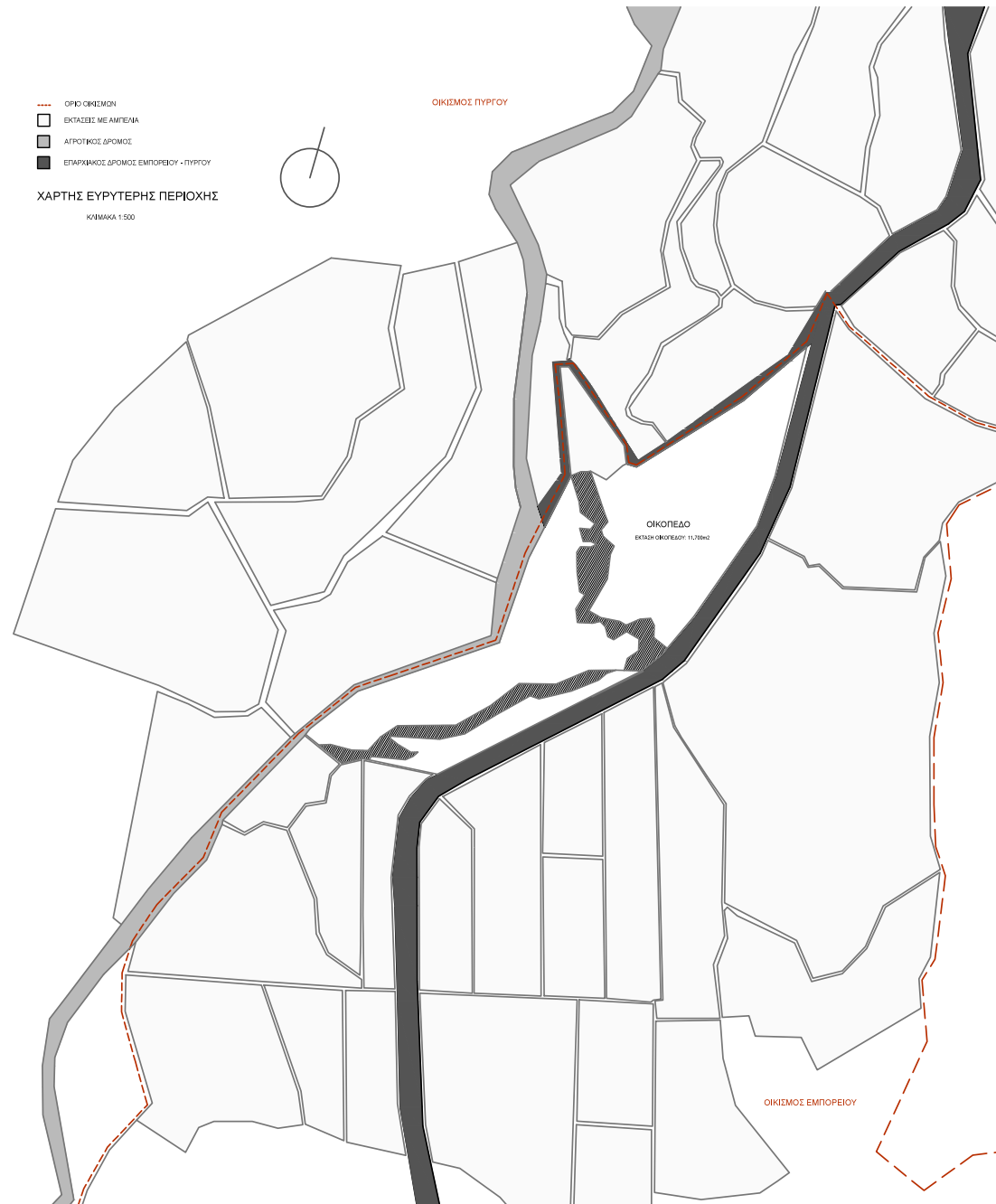
5. Περιμετρικά αυτής, βρίσκεται η πλειονότητα των οινοποιείων της Σαντορίνης, (διαγρ.5).

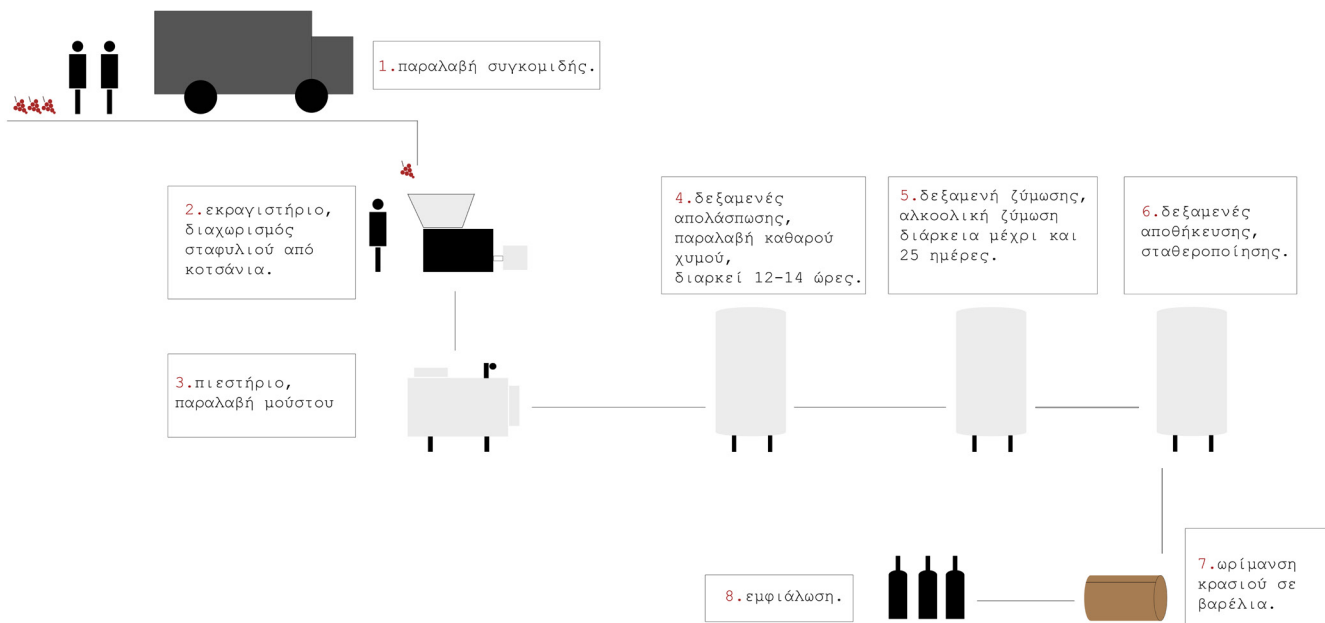
2.α.ΕΠΙΛΟΓΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

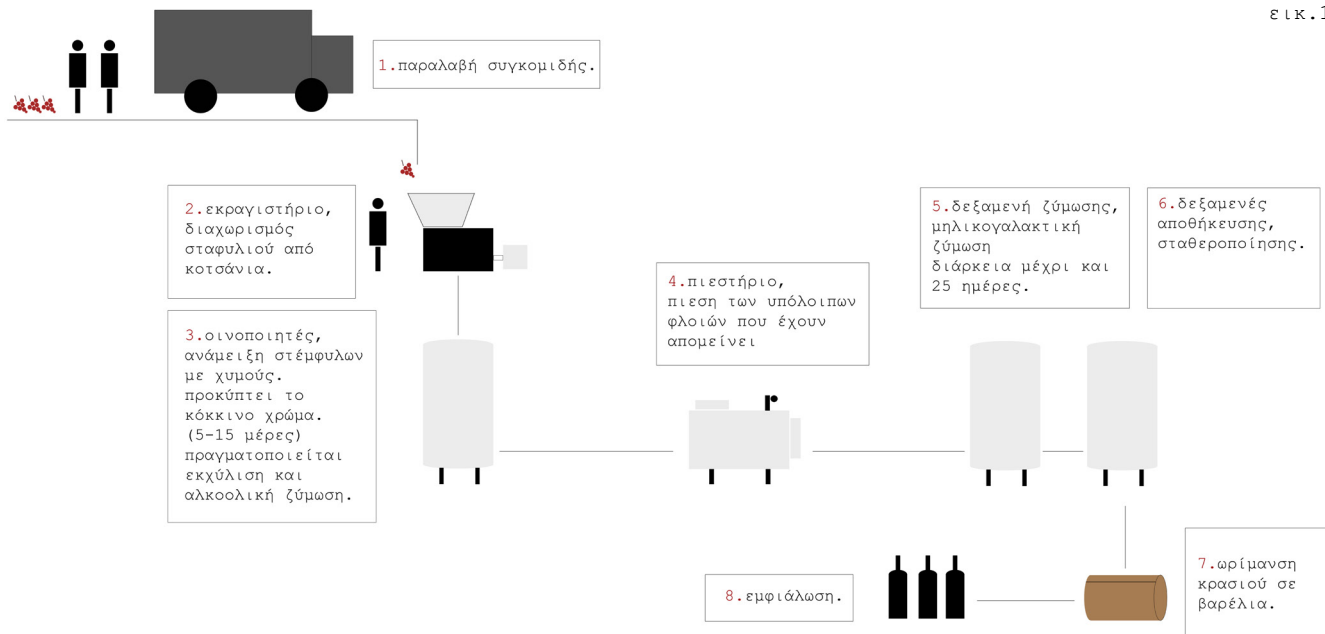
2.β.ΧΑΡΤΗΣ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΙΝΟΥ

εικ.1

εικ.2

εικόνα 1: διαδικασία παραγωγής λευκού οίνου
εικόνα 2: διαδικασία παραγωγής ερυθρού οίνου

1 στρέμμα καλλιεργήσιμης έκτασης αμπελιών στη Σαντορίνη παράγει περίπου 300 κιλά σταφύλια

από αυτά το 60% γίνεται κρασί

1 στρέμμα επομένως παράγει 180 κιλά κρασί

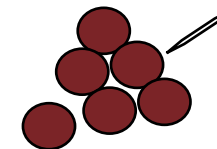
1 φιάλη κρασιού περιέχει 0.75 λίτρα κρασί

1 στρέμμα ισοδυναμεί με 240 φιάλες κρασιού

ένα οινοποιείο για να είναι βιώσιμο πρέπει να παράγει περίπου 50.000 φιάλες κρασί το χρόνο.

επομένως απαιτείται η καλλιέργεια 210 στρεμμάτων ή τη συμμετοχή σε αυτό καλλιεργητών ώστε να καλυφθεί ο συγκεκριμένος αριθμός.

4. ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΧΩΡΟΙ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ

Εκραγιστήριο:	30τ.μ.
Πιεστήρια:	100τ.μ.
Δεξαμενές ζύμωσης: (4 οινοποιητές, 4 δεξαμενές απολάσπωσης, 8 δεξαμενές ζύμωσης)	150τ.μ.
Δεξαμενές αποθήκευσης-σταθεροποίησης:	150τ.μ.
Κάναβα:	230τ.μ.
Εμφυάλωση:	100τ.μ.
Χώρος συσκευασίας φιαλών:	100τ.μ.
Χημείο:	30τ.μ.
Χώρος φύλαξης έτοιμου προϊόντος:	100τ.μ.
Χώρος αποθήκευσης υλικών:	260τ.μ.

Σ1: 1250τ.μ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Υποδοχή:	70τ.μ.
Γραφείο Διοίκησης:	35τ.μ.
Πωλητήριο:	35τ.μ.
Βοηθητικοί χώροι:	40τ.μ.
Αποδυτήριο:	150τ.μ.
W.C.:	100τ.μ.
Χώροι κίνησης:	400τ.μ.
Κλιμακοστάσιο-Ανελκυστήρας: (σύνολο 10 σταθμών)	210τ.μ.

Σ2: 1040τ.μ.

ΚΑΤΟΙΚΗΣΗ

Εενώνες (4):	4X40=160τ.μ.
--------------	--------------

Σ3: 160τ.μ.

Σ: Σ1+Σ2+Σ3= 2450τ.μ.

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

Αρχή για το σχεδιασμό του κτιρίου αποτέλεσαν τέσσερις συνθήκες, οι οποίες αναφέρονται στο τοπίο και στη λειτουργία του.

Όσον αφορά το τοπίο κρίθηκε ως σημαντική η διατήρηση του ανάγλυφου του, της υψής των βράχων και των αμπελιών που βρίσκονται στην επιφάνεια του οικοπέδου.

Επιπλέον η έντονη υψομετρική διαφορά με το σχηματισμό των τράφων (γκρεμνά), μέσα στο πέρασμα των χρόνων, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό το οποίο λειτουργεί καθοριστικά στην εύρεση της λύσης.

Σε σχέση με τη λειτουργία ενός οινοποιείου, μία από τις παραμέτρους για την σωστή παραγωγή κρασιού είναι η ροή που ακολουθεί ο χυμός των σταφυλιών. Η ροή του κρασιού είναι σημαντικό να ακολουθεί μια καθοδική πορεία, από επίπεδο σε επίπεδο, χωρίς την ύπαρξη αντλιών, παρά μόνο μέσα από την ίδια τη βαρύτητά του.

Η δομή ενός οινοποιείου για την καλύτερη λειτουργία του ενδείκνυται να είναι όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρη, με τους χώρους που απαιτούνται να διαδέχονται ο ένας τον άλλο, άμεσα.

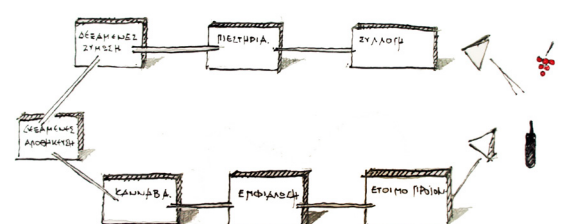
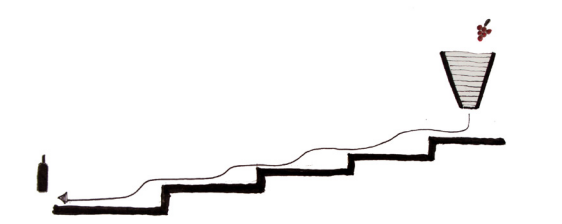
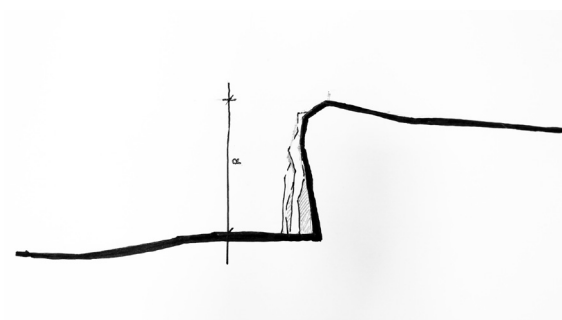
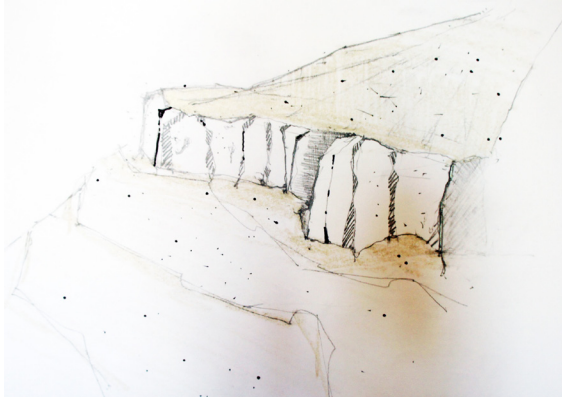
Σύμφωνα με τις παραπάνω συνθήκες, κεντρική ιδέα αποτελεί η χάραξη μιας αυστηρά γραμμικής πορείας, η οποία ξεκινάει από την άκρη της πάνω στάθμης του οικοπέδου, διασχίζει το οικόπεδο, εισέρχεται εσωτερικά στο χώμα, ακολουθεί καθοδική πορεία και εξέρχεται από τους τράφους του οικοπέδου στην κάτω στάθμη συνεχίζοντας προς τους ξενώνες.

Το οινοποιείο στο μεγαλύτερο μέρος του είναι υπόσκαφο, βρίσκεται δηλαδή στο εσωτερικό των βράχων. Μοναδικά σημεία που είναι εμφανή, αποτελούν το κτίριο της υποδοχής, από το οποίο ξεκινάει η καθοδική πορεία της γραμμικής κίνησης και η κατάληξη του κτιρίου του οινοποιείου στην κάτω στάθμη του οικοπέδου, με την εμφάνιση μιας όψης, από την οποία εξέρχεται κανείς από το εσωτερικό του υποσκάφου.

Ο συγκεκριμένος σχεδιασμός επιτρέπει τη διατήρηση του τοπίου με τη λιγότερη δυνατή αλλοίωση αυτού και των γκρεμών του, αφού η επέμβαση για την δημιουργία διεξόδου από το εσωτερικό του κτιρίου είναι προσεκτικά επιλεγμένη και περιορισμένη σε διαστάσεις. Η απότομη υψομετρική διαφορά μεταξύ των δύο σταθμών του οικοπέδου, χρησιμοποιείται ώστε η ροή του κρασιού να είναι καθοδική. Επομένως η κίνηση στο εσωτερικό του οινοποιείου είναι κλιμακωτή.

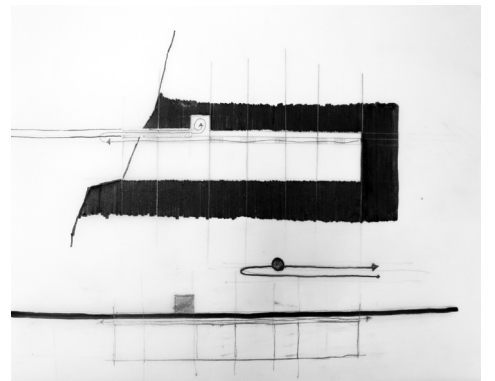
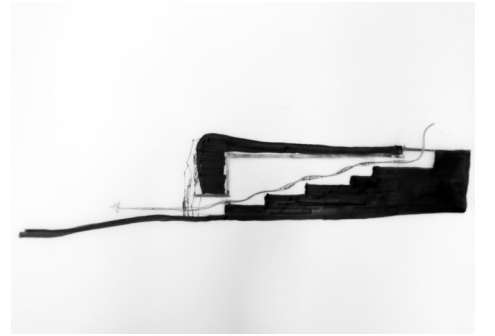
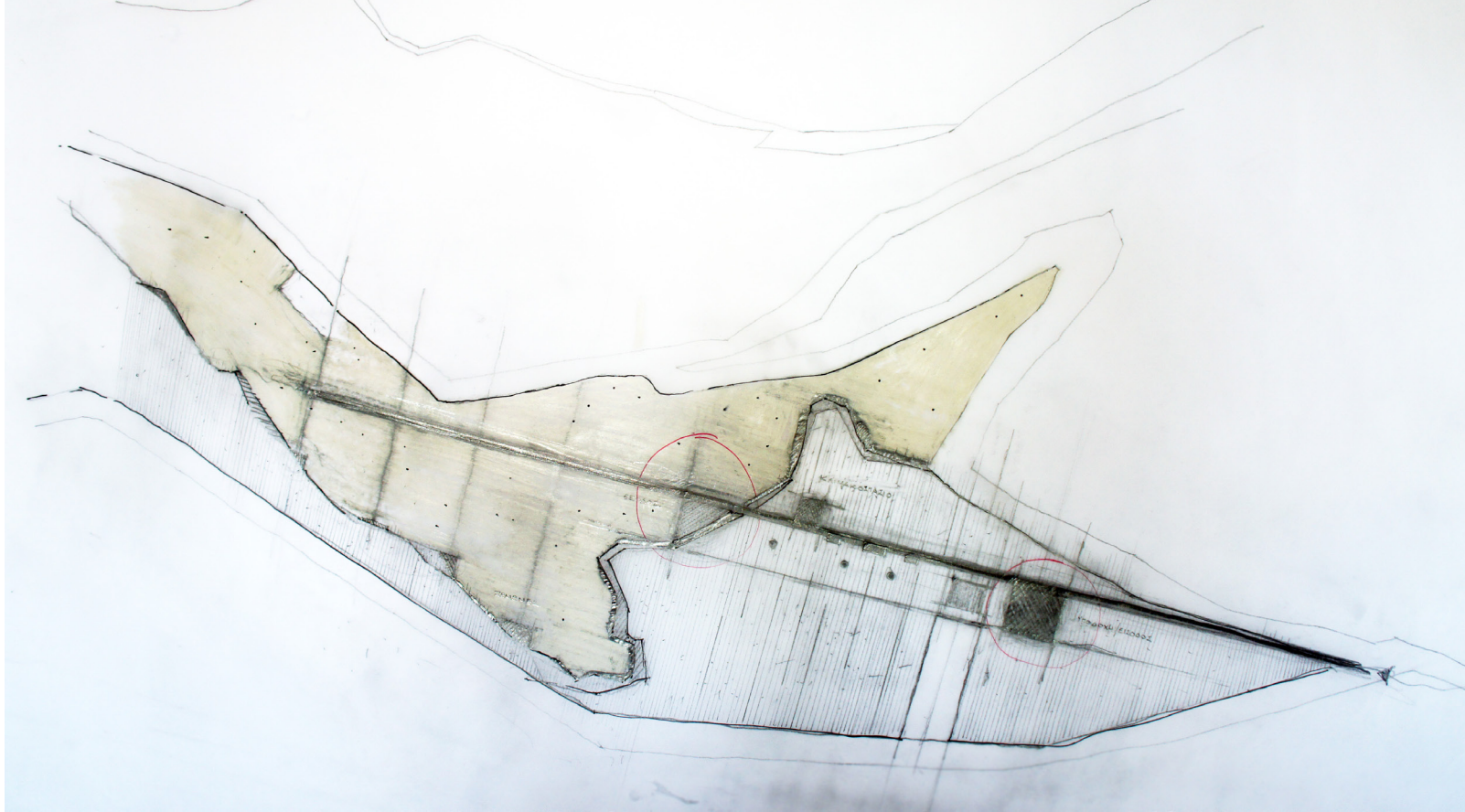
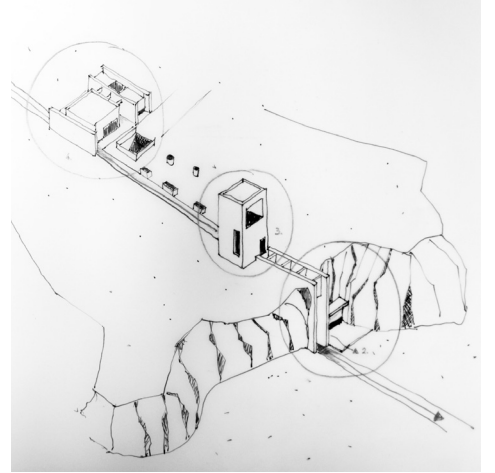
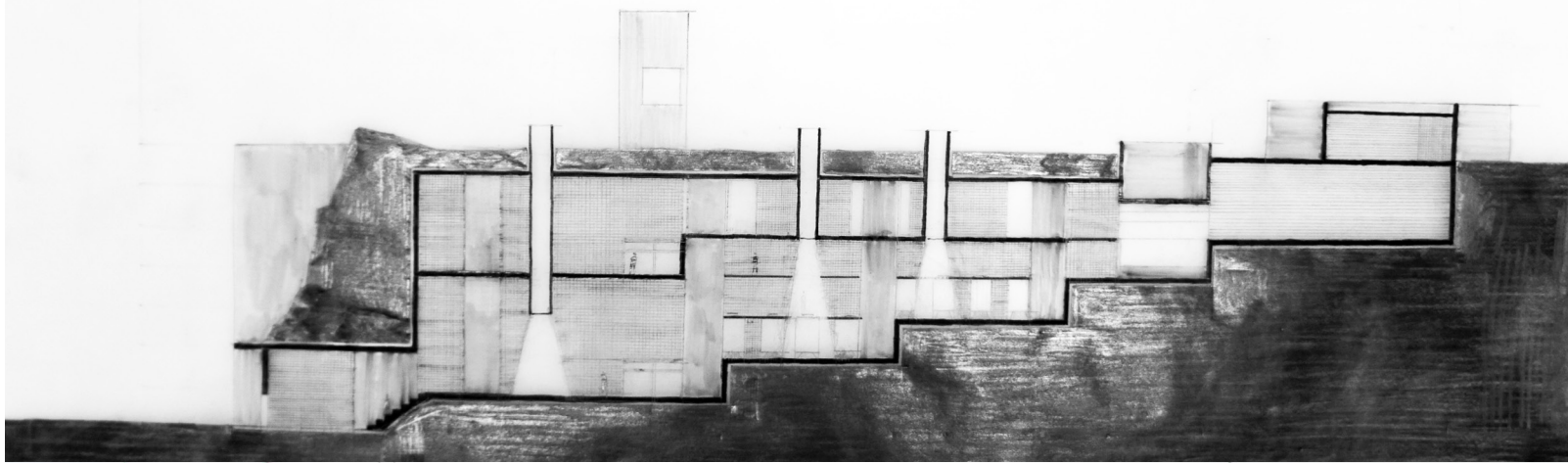
Επιπλέον τα επίπεδα που έχουν σχεδιαστεί για να παραλάβουν τους χώρους για τη λειτουργία του κτιρίου διαδέχονται το ένα το άλλο άμεσα και διατηρούν μια οπτική και ηχητική επαφή.

Ο αερισμός και ο φωτισμός του κτιρίου εξασφαλίζονται με την ύπαρξη φεγγιτών από την πάνω στάθμη του οικοπέδου.

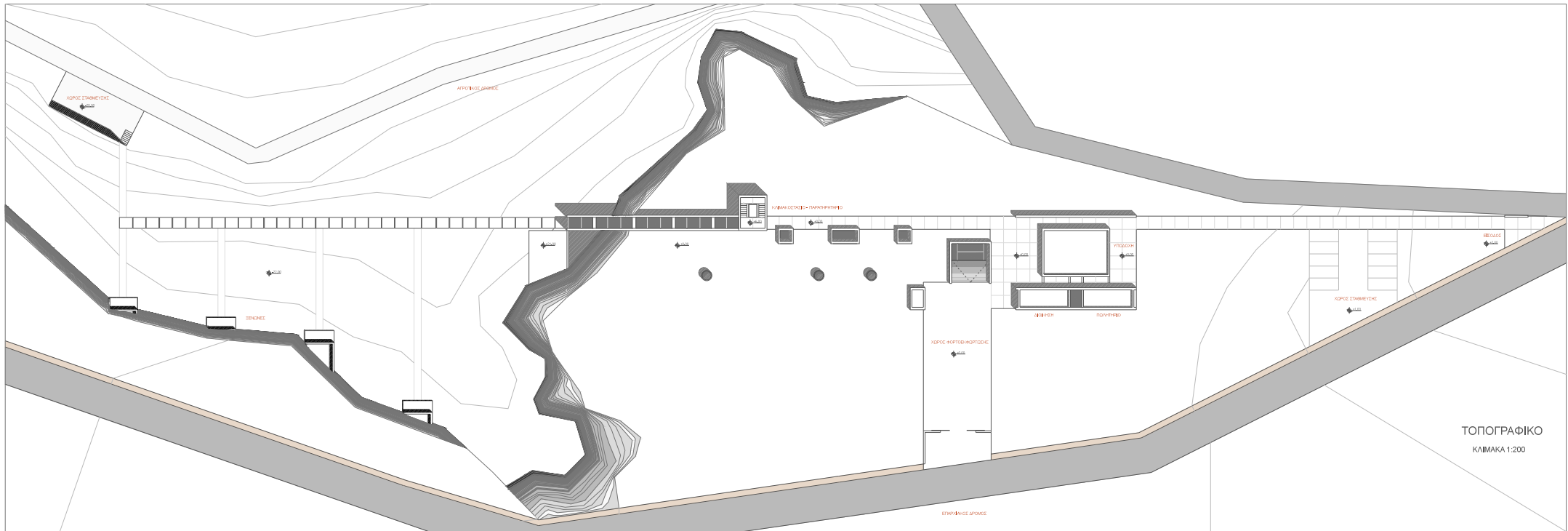
→ Λειτουργική Δομή οινοποιείου.

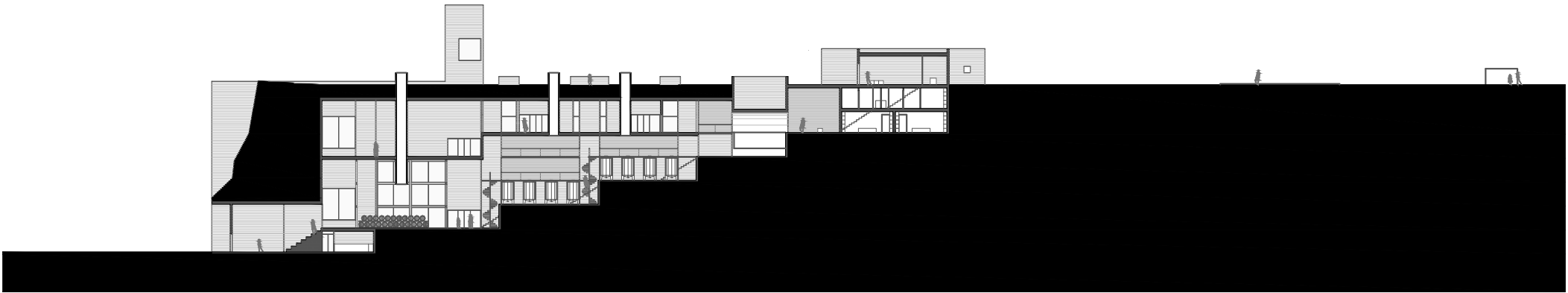

6. ΣΧΕΔΙΑ

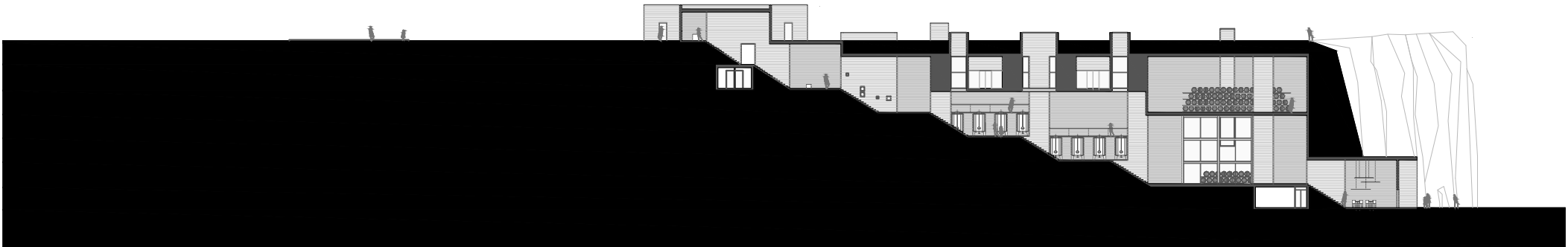
α. τοπογραφικό του οικοπέδου

β.κατά μήκος τομές του κτιρίου

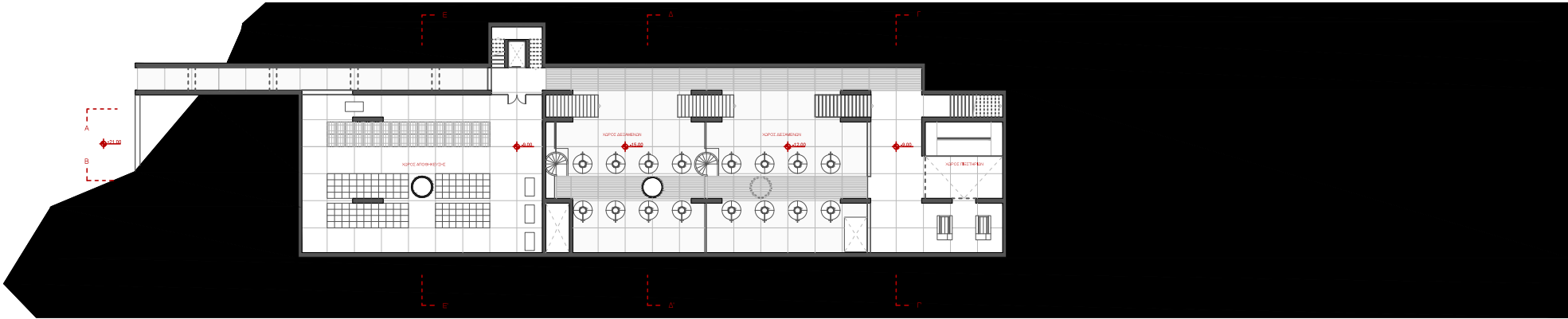

ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΜΗ Β-Β'

ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΜΗ Α-Α'

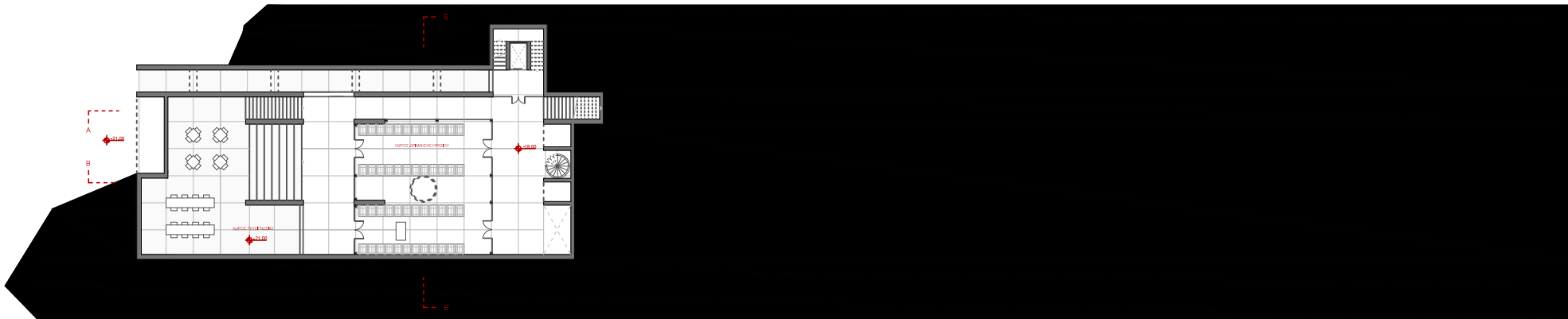
γ.ι. Κάτοψη στάθμης δεξαμενών
ιι.Κάτοψη στάθμης κάναβας και χώρου γευσιγνώσιας

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ -9.00

i.

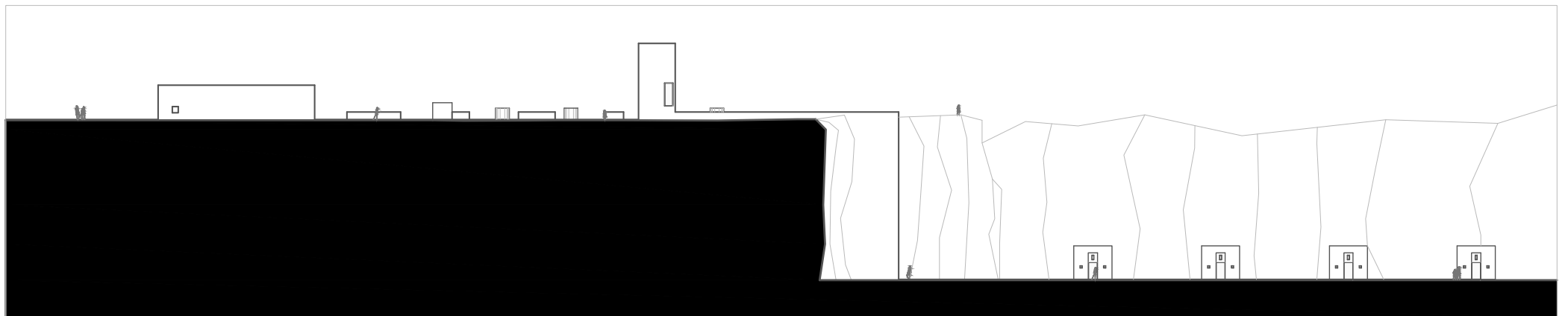
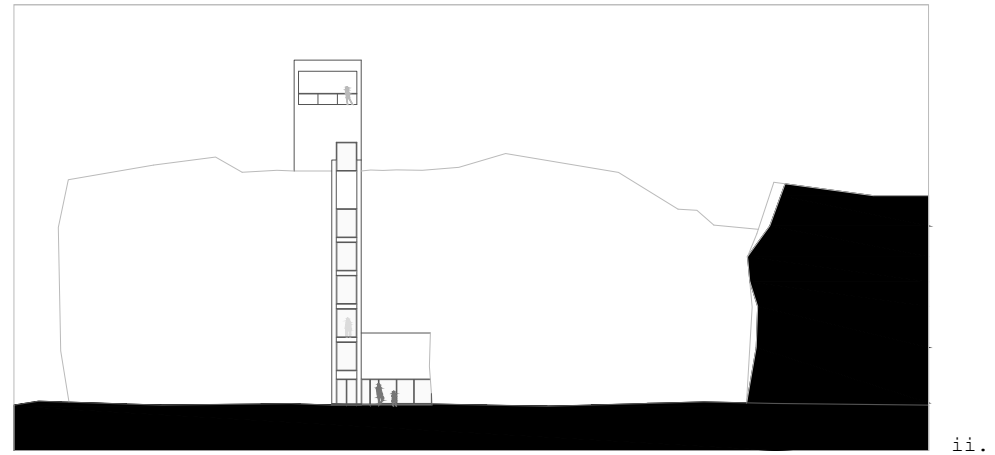
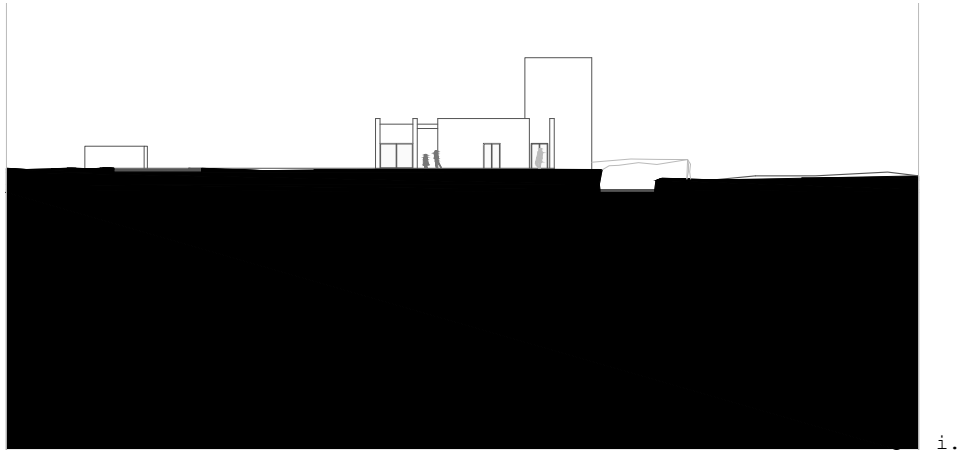

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ -18.00

ii.

δ.ι. Βόρεια όψη
ii. Νότια όψη
iii. Βορειοανατολική όψη

7. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΣΤΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

1. εικόνα οικοπέδου όπως ήταν.

2. χάραξη του περιγράμματος του κτιρίου στο οικόπεδο, αφαίρεση χώματος.

3. εκσκαφή οικοπέδου σε επίπεδα, μοναδική διέξοδος από το βράχο, ένα λεπτό πέρασμα, το οποίο επικοινωνεί με την κάτω στάθμη του.

4. τοποθέτηση των κατά μήκος τοιχείων του κτιρίου και των τοίχων αντιστήριξης για τη συγκράτηση των χωμάτων.

5. κατασκευή της οροφής του κτιρίου και δημιουργία του κλιμακοστασίου και του κτιρίου της υποδοχής στην πάνω στάθμη του οικοπέδου.

6. κάλυψη της οροφής του κτιρίου με την προσθήκη χώματος ύψους 1.60 μέτρων.

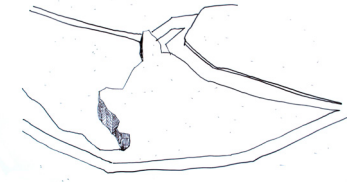
7. όψη του ήδη κατασκευασμένου κτιρίου από την χαμηλότερη στάθμη του οικοπέδου.

8. η κατασκευή του κτιρίου χωρίζεται σε δύο στάδια, το πρώτο όπως αναφέρθηκε παραπάνω και το δεύτερο, το οποίο αποτελεί και την τελευταία στάθμη του κτιρίου και την έξοδο του στο κάτω επίπεδο του οικοπέδου.

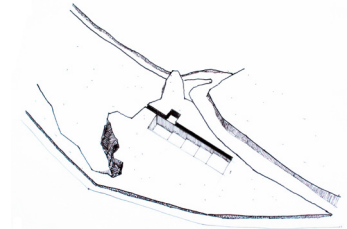
για την διατήρηση της υλικότητας του βράχου επιλέγεται να δημιουργηθεί η τελευταία στάθμη του κτιρίου, η οποία πρόκειται να συνδεθεί με το ήδη υπάρχον κτίριο με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται στην κατασκευή των υποσκάφων, με στόχο να μην φθαρεί ο χωμάτινος όγκος σε μεγάλη ποσότητα.

9. αφαίρεση ποσότητας χώματος στο συγκεκριμένο σημείο και σύνδεση με το υπάρχον κτίριο εσωτερικά.

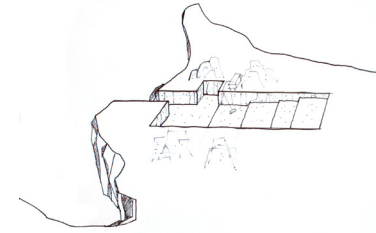
10. τοποθέτηση τοιχείων και πλακών και ολοκλήρωση κατασκευής.

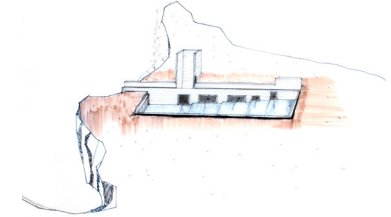
1.

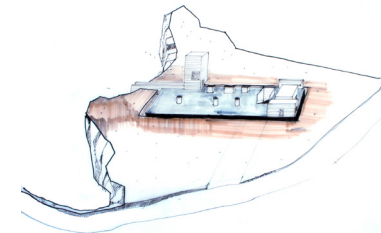
2.

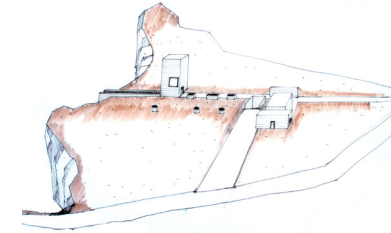
3.

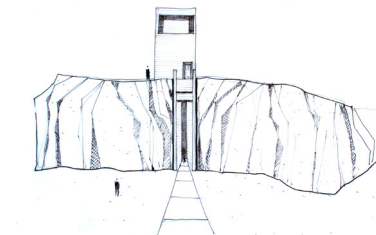
4.

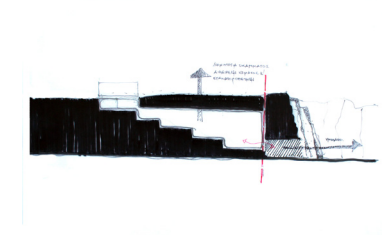
5.

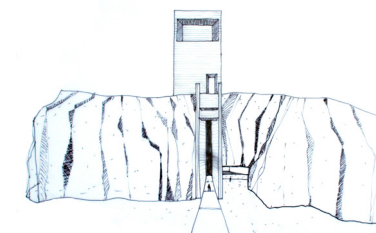
6.

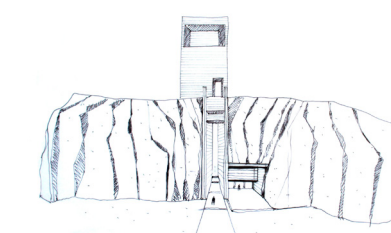
7.

8.

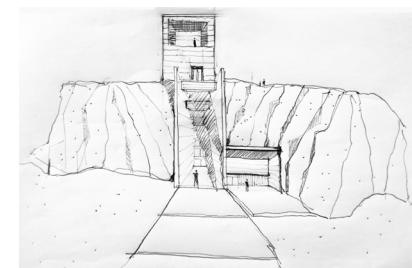
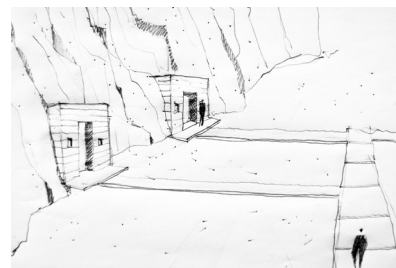
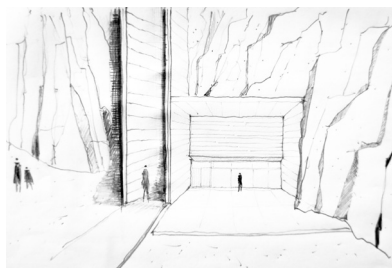
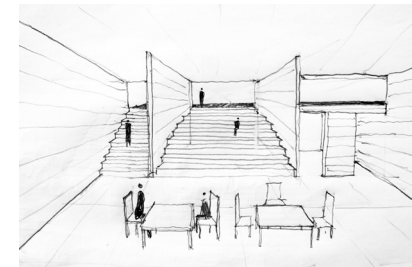
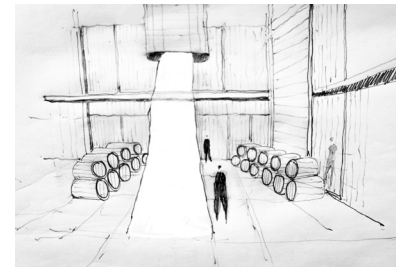
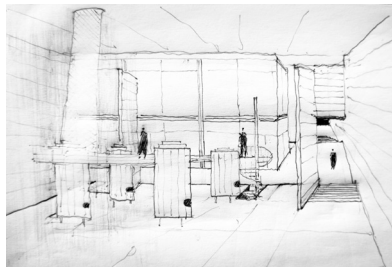
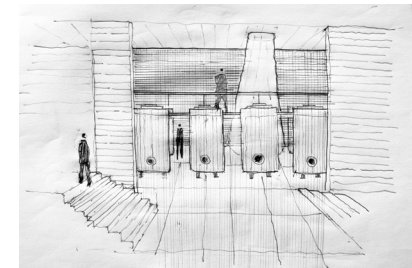
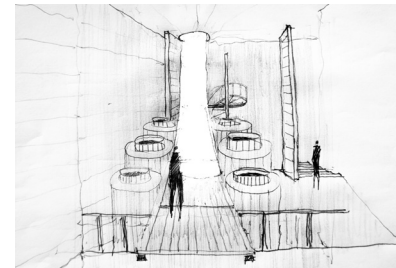
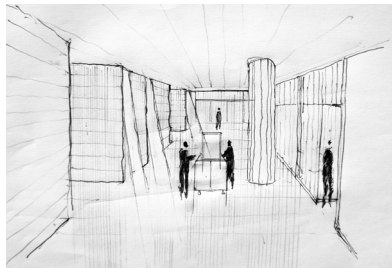
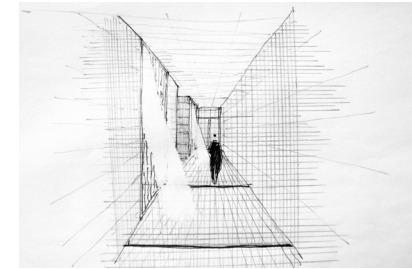
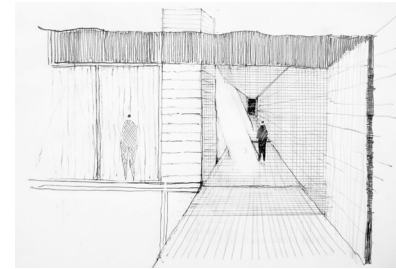
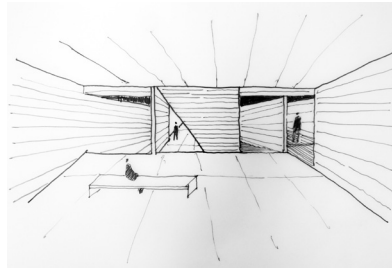
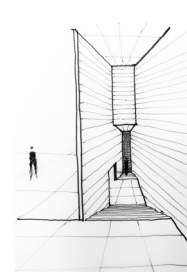
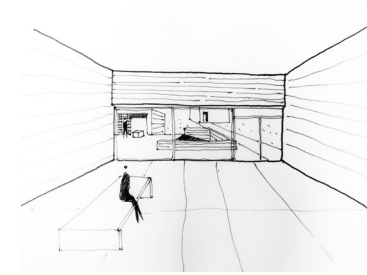
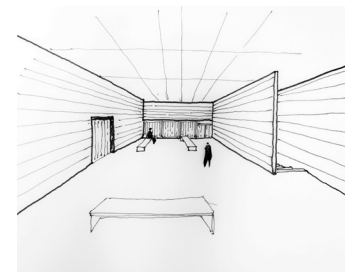
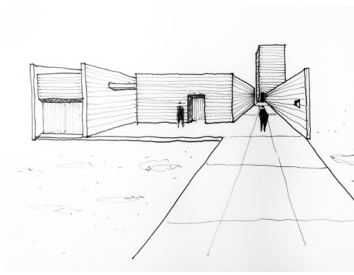

9.

10.

8. ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ

9. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΡΟΠΛΑΣΜΑΤΟΣ

